

PAM A PAM, CAP A LA VICTORIA

En marxa sobre Saragossa, Osca i Terol Es prepara una gran ofensiva a tots els fronts

El traïdor Fanjul compareixerà demà davant el Consell sumaríssim a Madrid

EN MARXA, CAP A LA LINIA DE FOC!

Diverses companyies d'Assalt i milicians voluntaris, marxen ahir cap a Barbastro

"L'esplendorosa il·lusió de les vostres ànimes - els digué el President Companys - allunyarà les ombres d'un passat d'oprobri"

Els nostres germans que lluiten en terres d'Aragó per tal de lliurar els homes treballadors de les mans del funest Cabanilles i de l'ordre feixista que volen implantar els impúdics i traïdors generals als llocs on, per sorpresa, pogueren dominar encara que, d'una manera passatgera, guanyen terreny arreu. Cada dia assolixen l'objectiu indicat pels dirigents d'aquesta campanya cruenta, i la victòria definitiva no es farà esperar.

Els homes liberals de Catalunya frisen a les nostres pacífiques ciutats i volen prendre-hi part. Continuant es reben als llocs dirigents sollicituds de grups de milicians i de forces armades per anar a engrosir les columnes dels nostres combatents. L'Estat Major, però, el Govern de la Generalitat i els directius de les Milícies Antifeixistes no ho creuen necessari, i per això han denegat repetidament les peticions esmentades.

Per una vegada s'ha transgirit. Era tant l'interès d'unes companyies de guàrdies d'assalt a anar a lluitar a Aragó. Els oficials que les manen feren patent d'una forma tan entusiasta el desig de llurs homes, que s'autoritzà la marxa cap a Aragó d'un nombre important de guàrdies d'assalt i de seguretat. La concessió fou sabuda pels moltíssims

milicians que ja no volien estar per més temps a Barcelona en una situació expectant i també se'ls autoritzà a ajuntar-se als altres. Ho saberen els milicians adscrits a l'aviació que formen una nodrida companyia, i així mateix se'ls autoritzà.

Semblava que amb aquestes concessions ja n'hauria prou, però se n'hagué de fer encara una altra: la d'un esquadró de cavalleria.

RECORREN LA CIUTAT

Les companyies d'assalt i de milicians així que tingueren coneixement de la concessió amb què se'ls havia honorat, formaren a les respectives casernes, es proveïren del més necessari per al viatge i la campanya que anaven a emprendre i, comandats pels seus oficials, sergents i caporals recorregueren la ciutat per tal d'acomodiar-se dels ciutadans que hi han de romandre.

Arreu foren objecte d'aplaudiments i visques. La infanteria amb el seu pas igual, la seva formació admirable, aixecava aplaudiments i visques als ciutadans que presenciaven aquell magnífic acte d'entusiasme nou en la història d'Espanya. Calia que arribessin moments d'angoixa per a la llibertat dels espanyols per veure aquella desfilla d'entusiasme. No era pas, ni s'hí assabentat, a aquelles desfildes encarrarades al

comandament d'aquells oficials típics i presumits que miraven els ciutadans que presenciaven les desfildes com a éssers d'una casta inferior. La desfilla a la qual ens referim era feta per homes del poble — oficials i soldats — que duïen el somriure als llavis i l'entusiasme als ulls. Per comptes d'aquells uniformes brillants, que no serveixen per a res; i aquells pits plens de quinqualla, duïen tots la ja clàssica granota, i al pit o bé una flor, una cinta amb els colors de Catalunya, de la República o vermella. Els oficials, igual que els altres, per a ésser coneguts per llurs soldats porten únicament unes estrelles al pit que a tres passes de distància ja no es distingeixen.

La seva arribada a la plaça de la República fou apoteòsica. De seguida s'hí congregà una gran gentada que no cessava ni un moment d'aplaudir. Els Mossos d'Esquadra de guàrdia al Palau de la Generalitat sortiren tots a abraçar els seus germans i felicitar-los per l'honor que havien merescut de poder anar a terres d'Aragó, a defensar la llibertat dels homes i dels pobles de tot Espanya. Ells — els Mossos d'Esquadra — ho han demanat diverses vegades i sempre se'ls ha dit que a Catalunya prestaren importants serveis i que ja es comptava amb

ells si arribés el cas d'ésser necessaris en algun altre lloc.

EL PRESIDENT COMPANYS ACOMIADA ELS VALENTS LLUITADORS

Sa Excel·lència el President de la Generalitat, que ocupa el lloc més enlairat i de major responsabilitat de Catalunya, és un home del poble i, en el seu tracte i procedir, no ha deixat mai d'ésser-ho. Per això sortí al balcó del Palau de la Generalitat així que tingué esment del que passava a la plaça de la República, i, amb la seva veu clara i emotiva, dirigí la paraula a aquells homes que en tan bon lloc han posat el nom de Catalunya durant aquesta infame sublevació d'uns generals traïdors i canals secundats per capellans perjuris i ambiciosos. La presència del president Companys al balcó fou acompanyada de grans manifestacions d'entusiasme. Es donaren visques al President, a Catalunya, a la República, a la Llibertat i d'altres. El president contestà amb un "Visca el Poble!", que fou contestat per tot hom i coronat amb una llarga ovació.

PARAULES DEL PRESIDENT

"A vosaltres — digué — els bons ciutadans de les classes populars i els guàrdies que vareu batre en aquests carrers l'exèrcit de la facció! Salut!"

"Aneu a les terres germanes de l'Aragó per tal de seguir la lluita contra el feixisme. L'esplendorosa il·lusió de les vostres ànimes allunyarà les ombres d'un passat d'oprobri. El vostre braç fort i valent anihilarà l'enemic. Lluiteu per la victòria d'avui i per la de demà. Per abatre el feixisme i per emprendre nous camins de més amplis horitzons per al futur."

"Salut! El vostre cor sent les vibracions ambroses del nostre. Catalunya us estima i us admira. Tota la vida per la llibertat."

"Visca Catalunya! Visca la República!"

Les paraules del President enardiren els combatents, que varen esclamar:

(Passa a la pàgina 5)

A la pàg. 4
Importants disposicions del Govern de la Generalitat

EL NOU ORDRE SOCIAL

La petita burgesia catalana i les disposicions del Govern

LA HUMANITAT suggereix dies enrera al Govern de la Generalitat de Catalunya la necessitat d'adoptar alguna disposició relativa al preu dels lloguers de botigues i establiments mercantils o industrials fins a un determinat límit. La nostra suggerència naixia del fet de l'existència a Catalunya d'una vasta zona social de petita burgesia comercial i industrial, de menestralia i artesanat que, encadenada amb les masses proletàries, ha estat separada essent la base més sòlida de la nostra economia. Vincular aquesta petita burgesia amb el nou ordre revolucionari, canalitzar i recollir els problemes que el moment actual de transformació li crea, havia d'ésser una de les grans preocupacions del Poder públic català i, en general, dels organismes socials, polítics i sindicals que l'enquadraven.

Avui ens plau registrar, en aquest sentit, els nous decrets que acaba de dictar el Govern català en relació amb l'escala de lloguers de botigues i establiments industrials i a altres aspectes de conjunt de l'economia del nostre poble que vénen a enquadrar la nostra petita burgesia i artesanat dintre el moviment present i les directives del futur, profundament transformades per la revolució.

La simple lectura dels esmentats Decrets — alguns dels quals reproduïm íntegres en la nostra edició d'ahir i d'altres que publicuem en aquest mateix número — dona perfecta idea de la seva transcendència. Des del Consell de l'Economia de Catalunya fins a les normes de rebuda a aplicar al preu dels lloguers, passant per la moratòria en el pagament d'interessos i amortitzacions de capital, les disposicions del Govern català velen totes a un idèntic objectiu: ordenar el nou estat de coses, coordinar dintre la transformació econòmica del país l'acció de les zones socials que, sobre ésser-ne elements vitals, estan enredades en la lluita contra el feixisme i en els afanyos col·lectius de progrés en la societat que neix, heròicament regada amb sang, generosament defensada, amb l'esforç i amb la vida de tants patriotes, de tants lluitadors, de tants fills del poble.

Pas a pas, el nou ordre va consolidant-se. Vinculada a les masses proletàries, la petita burgesia industrial i comercial, la menestralia catalana, complirà la seva alta funció social i la seva missió històrica.

QUATRE PREGUNTES

Ciudadà:

on lluites?
on serveixes?
on vigiles?
on treballes?

Pots contestar satisfactoriament una d'aquestes quatre preguntes?

La sobirania de Catalunya

Cal remarcar la gran transcendència política dels decrets que, en aquestes últimes setmanes, ha promulgat el Govern de Catalunya. Sota la pressió de les exigències de la guerra, el règim català s'està transformant fecundament. De la semi-autonomia de l'Estatut estret, passem de pressa a una àmplia autonomia de tipus federal.

I aquesta transformació no és deguda, com veiem prou bé, a campanyes doctrinals ni a reivindicacions històriques. És deguda a les necessitats reals i actuals del nostre poble. Allò que els recels unitaristes van retallar, ara ho eixampla la força mateixa de la realitat.

Per a viure, per a progressar, per a triomfar, Catalunya necessita més llibertats i més facultats que les contingudes a l'Estatut. Gràcies a les que tenia, va poder resistir el cop formidable de la rebel·lió militar. Per a ésser plenament victoriosa, per a assegurar la seva llibertat nacional i la de tots els pobles d'Espanya, Catalunya ha de tenir totes les atribucions de sobirania que implica el règim federatiu.

Catalunya no és propietat de ningú. Catalunya no ha d'ésser terra sotmesa a cap altra nació, ni sota la monarquia ni sota la República. Catalunya és d'ella mateixa, és dels seus fills, és de la seva ànima, és de la gran solidaritat de totes les nostres generacions d'ahir, d'avui i de demà.

No hem vist com, gràcies a l'existència de la Generalitat i a les seves facultats, va poder-se desbaratar a Barcelona l'ofensiva dels militars conjurats? Que restin, doncs, lliures les mans d'aquesta nació estrènua que troba la força en la llibertat.

Per pròpia decisió i de bona gana, els catalans admeten la unió amb els altres pobles peninsulars. Volen, però, avui amb més motiu que mai, reservar-se totes aquelles facultats que dins d'una Federació pertoqueu als Estats federats.

Catalunya, mig autònoma, ha pogut defensar-se del mal cop. Catalunya, sobirana, serà invencible i fins inatacable.

Entre les atribucions que aquests dies va assumint Catalunya, n'hi ha algunes que són circumstancials. La gran majoria, però, li corresponen permanentment en el règim de veritable autonomia, que és el règim federal aplicat amb amplitud.

Una atribució hi ha, sobretot, que té per al nostre poble un valor cabdal: és l'ensenyament. La principal falla de l'Estatut de l'any 1932 és l'haver deixat l'ensenyament gairebé del tot fora de l'esfera autònoma. I bé: aquesta falla ha estat corregida. A hores d'ara Catalunya controla l'ensenyament en tots els seus graus: l'escola primària, els Instituts, les Normals, les Escoles Superiors, la Universitat de Barcelona.

Nostre ha d'ésser d'ací endavant l'ensenyament a Catalunya. Nostre i ben nostre. Català i ben català. I ensems ampli, generós, humà i modern.

A. ROVIRA I VIRGILI

Definitivament, Fanjul i Fernández Quintana se'n van a Madrid

Madrid, 13. — Avui s'ha assenyalat definitivament la vista de la causa que pel procediment marisim se segueix contra el general Fanjul i el coronel Fernández Quintana, com a caps de la rebel·lió militar a Madrid.

El dit acte ha estat assenyalat per a passat demà, dissabte, i tindrà lloc, com ja s'ha anunciat, a la Sala de Justícia de la Presó Model.

En ésser lliurada la corona de flors que els mariners del «Miranda» dedicaren a les víctimes del feixisme, un mariner, aquest, llegí uns paraules d'enardit patriotisme expressant l'adhesió de la marina de guerra a la causa del poble contra els pretorians

LES FORCES LLEIALS A LA ZAIDA

Es molt important, com a posició estratègica en el camí de Saragossa la població de La Zaida. Aquest és el motiu de la vigilància escrupolosa que li dediquen els milicians des de les posicions que la envolten

VISCA LA REPUBLICA!!!

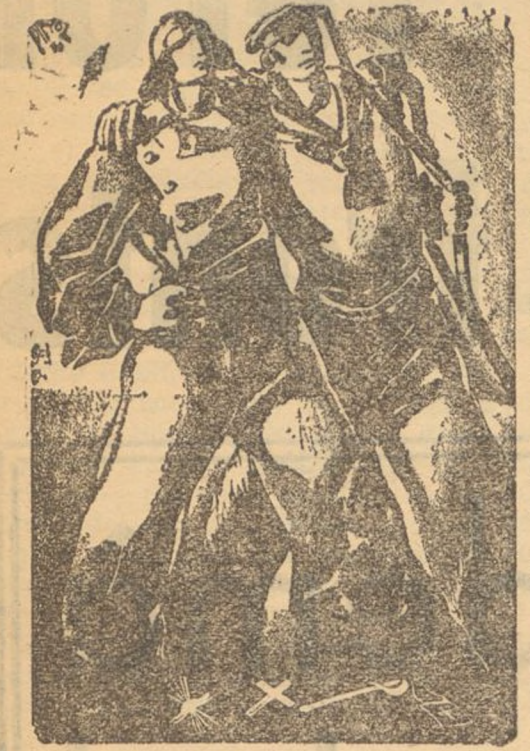
la humanitat

EDITORIAL LLIBERTAT S. A.

Redacció i Administració
Ronda Universitat, 25
Telèfon 56940

Impremia:
TALLERS N.UM. 48
Telèfon 37560

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Barcelona, un mes 350 pts
Fora, un trimestre 10'50
Amèrica Llatina Portugal,
un trimestre 13'—
Altres països, un trimestre 27'—

«DOS FUERTES PUNTALES DE LA DEMOCRACIA»
(De «Mundo Obrero»)

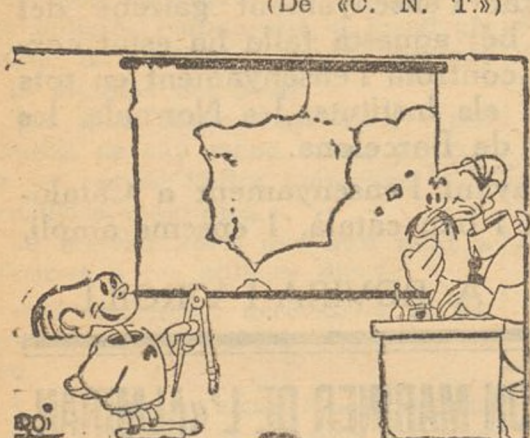
«MERITOS DE GUERRA»
—Mi general, he bombardeado una ambulancia de la Cruz Roja.
—¡Ascendido, por héroe!
(De «El Liberal»)

Disciplina o delinquencia?
(Per Apa, del S. D. P.-U. G. T.)
(De «Treballa»)

EXTIRPABAN A LOS REVOLUCIONARIOS ANTES DE QUE HACIERAN
(De «C. N. T.»)

«IMPOSIBLES»
—Niño, señala dónde está Gil Robles.
—No puedo. Se ha salido del mapa.
(De «Política»)

«ESCENAS DEL CAMPO ENEMIGO»
—A. M. D. C.
—Ha llegado nuestra última hora...
—Confiamos en Dios.
—A él también le ha llegado...
(De «La Batalla»)

«AMAOS LOS UNOS A LOS OTROS»
—¿Quién ha dicho esa estupidez?
—¿Qué le saca los hisodios?
(De «La Libertad»)

LA PREMSA

Sense vacilacions

Comenta el corresponent madrileny de La Vanguardia:
«La ejecución de los jefes facciosos Godes y Burriel no por esperada ha dejado de producir en Madrid menor impresión. El hecho fatal ha servido para advertir a la opinión pública el resuelto propósito que anima al Gobierno para hacer efectivas todas las responsabilidades derivadas de la criminal sedición y cumplir todos los fallos que los Tribunales dicten, aun los más rigurosos, sin vacilaciones ni tibiezas.»

Units com mai

Afirma Treball:
«Repúblicans, socialistes, comunistes i anarquistes formen avui en un sol front, el front antifeixista de la cultura i la llibertat.
Front que amb les seves mesures, va acabant amb les restes de pillatge que l'antifeixisme feixista criminal va fomentar, i que va endegant la vida de la nova Catalunya, veritablement democràtica i vetlla contra tota mena de provocació.
Si ahir combatien nosaltres les paraules falses del traïdor Cambó, parlant de concòrdia, avui sorgeix a Catalunya una bella etapa de concòrdia antifeixista que nosaltres no hem de trencar, sinó ésser-ne els més fermes defensors i orientadors per tal d'endegar el nostre poble per la via del progrés, de cultura, de duradora pau i de llibertat.»

Ni pactes ni compromisos

Demana La Batalla:
«Digamoslo con toda energía: la clase trabajadora no tolerará pactos ni compromisos con el enemigo. Y quien, al margen suyo, los intente será considerado un cómplice del enemigo y tratado en consecuencia.»

Al final

La Veu de Catalunya —que ara, sense els Brunet, sense els Pellit, sense els Ventosa, ha esdevingut respectuosa— diu:
«Suicelrà, però, que al final —un final no massa llunyà—, cap dels facciosos no podrà fugir; els tentacles del nostre exercit popular es tanquen. I, aleshores, quan hagin seguit el camí que la Justícia ha reservat a Godes i Burriel, aleshores ni seran mereixedors d'una mirada de pietat.»

Que no fugin

Diu El Diluvio:
«El mismo fin trágico espera a los capitosos todos de la militarada facista. No tienen más que dos soluciones: o escapar al extranjero, si pueden, o sucumbir ante el pelotón de ejecución. A no ser que mueran despedazados por el pueblo y las tropas cuando se den cuenta del calamitoso proceder de quienes les han conducido a una de las luchas fratricidas más horrosas que han ensangrentado a España.»
Si pot ésser, que no fugin.

Els falsos republicans

Llegim a ABC:
«¿Quién no conoce neo-republicanos de tal índole? ¿Y quién no advierte el peligro de que, pasado el riesgo y dolor de la hora presente, suban tales hombres a los puestos de que hoy se arroja a los enemigos de la España nueva?»

Un programa bonic

Ens el presenta Política:
«Pero la amalgama de elementos e intereses que hemos visto surgir en la lucha contra la República aún haría más caótico el plan de tiranía que se preparaba contra nuestro país. Por un lado, los generales al frente de sus mercenarios; por otro, los señoritos falangistas; después, los carlistas, con sus curias, sus terratenientes, sus caciques fanáticos y su Alfonso Carlos esperando la corona legitimista; al otro lado, los borbonicos cien por cien, con su don Juan, que aguardaba en la frontera para ceñir la corona. Sembrante mosaico sólo pudo formarse gracias a la aspiración común de acabar con la República y dar suelta al odio que todos ellos sienten contra la libertad y el derecho del pueblo. Sería inocente pensar en que pudieran ponerse de acuerdo para otra cosa.»

NEUMATICS

Preus rebentats
Transformacions

totes les marques

Service Station S. A.

Aragó, 270 i 272
Passeig de Gràcia, 45
Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

Passeig de Gràcia, 45

Telèfons 11550 i 11559

Arçó, 270 i 272

P

EL DIARI OFICIAL REFLECTEIX LA INTENSITAT DE TREBALL DEL GOVERN -- LA COL·LECCIO DE
PINTURES DE FRANCESC CAMBO PASSA COMPLETA AL MUSEU DE CATALUNYA

EL DIARI OFICIAL REFLECTEIX LA INTENSITAT DE TREBALL DEL GOVERN -- LA COL·LECCIO DE
PINTURES DE FRANCESC CAMBO PASSA COMPLETA AL MUSEU DE CATALUNYA

El "Butlletí Oficial" d'Ullastret per la qual es disposa la nomena-
ció de la Generalitat en els
Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
a Castellar de N'Hou, nomenant
delegat en aquella indústria el se-
nyor Pau López i Ullastret.

Ha complimentat S. E. el President de la Generalitat, el comodatant del contratorpeder portuguès «Dauro», senyor Augusto Gonzalvez d'Azevedo, companyat pel seu ajudant i del consol de Portugal.

La Col·lecció Cambó patrocini del Poble

El Comitè peninsular de la F. A. I. ha llurrat al conseller de C. i. T. el treball en els Ferrocarrils de Barcelona, el senyor Joan Ullod i Pueyo.

ECONOMIA I SERVEIS PÚBLICS

Ordre per la qual es disposa la intervenció de la Generalitat en

AGRICULTURA I PRO-CEMENTES

Ordre donant publicitat al Decret del

El conseller de Cultura és complau a dir com han estat salvaguardats els ingressos a l'Institut d'Estudis del Patrimoni Cultural de Catalunya, que passen a esser els del patrimoni del poble, la col·lecció particular de pintura de Francesc Cambó.

La Comissaria de Banca

La Comissaria General del Banca, Borsa i Estalvi de Catalunya fa evident que s'acosta el termini final per a obrir les caixes de lloguer i situar els fons que s'hien guardat a

Aquells que no atenguin l'objectiu de la presentat aquests disposicions, podran continuar desenvolupant la seva activitat, però en condicions de plena responsabilitat i sota el control de la Generalitat. Els que no atenguin l'objectiu de la presentat aquests disposicions, podran continuar desenvolupant la seva activitat, però en condicions de plena responsabilitat i sota el control de la Generalitat.

Activitats de la Comissaria BENGALÉS

de Museus
El monestir de Pedralbes convertit

en Museu d'Art Gòtic Català

El Comissari General de Museus, senyor Pere Coromines, diu, donant, aquests dies, totes les dis-

sistència President Macià (antiga Casa de Caritat), a la qual ja fa estat trames un primer lot format

Fa dies que rebo lletres demanant-me que intercedís perquè tornin a funcionar els taxis. No he començat encara els meus co-

de que per aquests motius, perquè els drets del que jo monest en els altres, és trobi ràpidament en les condicions necessàries per a ésser-li instal·lat el projectat Museu d'Art Gòtic Català.

En compliment d'aquestes ordres, de

75 coixineres, 250 llençols i roba de llit, 139 flassades de llana i cotó, 150 coixiners, 150 llengües, 150 peces de roba interior, 55 coixiners, 37 capes d'estamena, 12 jaquetes, 23 camises de dormir i gran quantitat de trossos de tela.

Un primer loc jo no sóc qui per a immiscuir-me en un afer que depèn exclusivament del Síndic de Transports, el que aïngui a mi, jo crec jo negar que aien a llançant, totes les qüestions, en la

INSTRUCCIONS ALS AL-
CALDES PER A LA CON-
SERVACIÓ DE LES OBRES
D'ART

nia al culte.

Els nombrosos mobles i utensilis recollits, són curosament inventariats i atenen que en llur majoria són d'ús domèstic, la Comissaria, després d'una breu inspecció, l'Assistència Social, que li

senyor Puig i Perreter, ha disposat que siguin lliurats a la «Casa d'As-

antifeixista

De la F. N. E. C. rebem les següents notes:

Han ingressat a la F. N. E. C. els estudiants de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, i la informació que us calgui a la Secció d'Alumnes de l'Escola Normal de la Generalitat (F. N. E. C. U. G. T.), Pavelló annex a la Universitat de Barcelona.

CAL ANAR RAPIDAMENT A LA FORMACIÓ DE SUMARIS --

ELS ESTUDIANTS DE L'ESCOLA DE COMERÇ INGRESSEN A LA F. N. E. C.

La Comissió delegada per la F. N. E. C.

de constituir el Comitè de enllaç amb els de Girona el següent telegrama: «Completament identificat amb els vostres acords rebem com a representant de Filosofia la meua adhesió.»

El Comissari adjunt Eduard Ferrer convoca amb urgència tots els estudiants de Catalunya per a formar les Milícies universitàries o al matí en el vassell «Uruguay» i han pres declaració als nous detinguts i han notificat a altres el seu processament.

ELS ESTUDIANTS DEL
MAGISTERI DE CATALU-
NYA

Hem rebut la següent nota:
«A tots els estudiants del Magis-
teri de Catalunya, Companys de Gi-

Son pregats els directius del Claus-
tre de Mestres i Lales Històrics de
Catalunya que posin amb urgència
per Secretaria per a un assumpte
important. La reunió del propiament
diumenge queda suspesa a fi de po-
der traslladar-se la representació

L'ENTRADA AL PALAU DE JUSTÍ-
TICIA I LA RELACIO DEL PER-
SONAL QUE HI TREBALLA

ona, Lleida i Tarragona:
L'Associació d'Alumnes de l'Escola Normal de la Generalitat adherida des de la seva constitució a la F. N. E. C. s'imposa el deure de cridar-vos l'atenció sobre la trans-

Cal una nova estructuració de les nostres institucions docents, cal imposar una depuració i una reorganització. Vosaltres teniu un lloc en

de Catalunya». De moment es radien seleccions de discos escolits i concerts per l'orquestra de R. A. C.

Es complia amb reprendre ben aviat l'actuació d'artistes i músics. Des d'ara la festa pren-

Adrecen-vos urgentment per a tota

MARCA VIUDA

DE FULGOSOS, DEFECTUOSOS

PUBLICA!!!

_____

SOTA LA PRESIDENCIA DEL SENYOR COMPANYS

LES AVENTURES DEL VAIXELL "CABO SANTO TOMÉ"

FAREM TOT EL POSSIBLE...

Es reuní ahir el govern de la Generalitat

s'han realitzat ja els primers consells de guerra i es preparen els pròxims... -- digué el senyor Casanoves

El president del Consell Executiu de la Generalitat, senyor Joan Casanoves, estigué ahir al matí a Gualpallat, i li sotmeté diversos decrets a la signatura.

Els periodistes i la sortida del cap del Govern, a la sortida del despatx presidencial, i el senyor Casanoves els digué:

— Com haureu vist, es va realitzant el programa que ja vaig anunciar la setmana passada. S'han realitzat ja els primers consells de guerra i es preparen els pròxims. Els responsables més vistes, ha estat creat, també, el Comitè d'Economia, que s'organitza a base de preponderància dels elements de treball i tècnics per damunt de tots els interessos particulars. Es va reprenent la calma a la ciutat, per a endegar en cert aspecte l'ordre revolucionari, amb les transformacions que aquest ordre comporta.

Ja vaig dir — ha continuat dient —

que no era una cosa que es pogués realitzar immediatament, sinó que era una cosa de certa paciència i lentitud, però que aquesta lentitud no és més que una seguretat, una referència per a consagrar els principis de transformació que s'han posat de relleu.

En acomiadar-se dels reporters, el senyor Casanoves, els recordà que a les set de la tarda, el Govern es reuniria novament a la Generalitat, sota la presidència de l'honorable senyor Lluís Companys.

LA REFERENCIA DE LA REUNIO

A dos quarts de vuit de la tarda, al Saló de Consells del Palau de la Generalitat, es celebrà el Consell anuntat, sota la presidència de l'honorable President senyor Lluís Companys. Hi assistiren tots els consellers.

La reunió acabà a les nou de la nit i a la sortida el cap del Govern

senyor Casanoves, facilità verbatiment als periodistes la referència del tractat.

Digué que havia donat compte al President de la situació política, social i militar de Catalunya, així com de la resta d'Espanya, i es feren algunes consideracions d'ordre internacional.

També — afegí — li he fet un resum de tota la tasca que va realitzant el Govern, i la que ha de continuar realitzant fins a la completa estructuració de la coordinació política i social que exigeix el moment present.

Com sigui que li fou preguntat si havia somès a la signatura de S. E. algun decret, digué que no, ja que ho havia fet al migdia en despatxar extensament amo el President.

Preguntat finalment quan tornaria a reunir-se el Govern, el senyor Casanoves respongué que avui, a les quatre de la tarda, al Parlament.

A la Comissaria General d'Ordre Públic

Un sergent que es va escapar de les forces faccioses de Saragossa explica els fets a aquella ciutat en declarar-se el moviment i detalls de la seva fugida

Confirma que els soldats estan disposats a no lluitar contra els seus germans i a passar-se al camp de les forces lleials

El comissari general d'Ordre Públic fou visitat ahir al matí pel sergent Víctor Concejo Senovilla, que prestava els seus serveis al regiment de carros d'assalt número 2, de guarnició a Saragossa, quan va ocórrer la sublevació militar.

Anava acompanyat del sergent del comissari de Policia de Tarragona.

Un dels sergents que parlava breus moments amb l'autoritat, el qual ens va contar com havia fugit per a no lluitar al costat dels militars contra el poble.

Digué que el dia 18 de juliol un dels oficials del regiment, manifestava els seus intents de manifestar, i que en vista de la situació d'Espanya els militars havien acordat sublevar-se per tal de posar un govern de força.

Un dels sergents protestà i manifestà que l'exercit mal no podia combatre el govern legalment constituït, a la qual cosa contestà l'oficial que el govern no era legal per haver-se sortit de la legalitat.

Com sigui que el sergent protestés fou detingut i afusellat.

El mateix oficial digué als altres sergents que volia saber l'aním de cadascú, puix que els que no estiguessin conformes amb la seva proposta seria que marxessin a la lluita. Aleshores el Víctor protestà per l'ocorregut al seu company, i s'ordenà la seva detenció, la qual pogué evitar saltant per una finestra i pogué fugir i amagar-se en una casa amiga, on romangué vuit dies.

Com sigui que començaren els escorcolls per tot Saragossa a la recerca dels soldats que desertaren, no tingué més remei que marxar al camp, on un bon republicà que estava en una casa de pagès, li donava de menjar, i per tal d'evitar sorpreses, dormia en uns canyaverals.

Després d'uns dies, i degut sens dubte a una delació, els militars envan uns militars a escorcollar la casa on li donaven de menjar i preguntaren per algun militar que allí estava, i havent-lo trobat feren una inspecció per aquells contorns.

Una de les velles passaren molt a prop meu, sense trobar-me.

Durant els dies que vaig estar amagat al camp, vaig veure com els militars portaven a una muntanya dels voltants de Saragossa, i les moltes persones que eren anant a treballar. Aquests ciutadans eren afusellats per haver fet propaganda a favor de les esquerres en les passades eleccions.

Comprentent el perill que passava, el nostre informador decidí marxar per la vorera del riu Huerva i determinar traslladar-se a Belchite, on, segons els rumors, estava a poder de les forces lleials.

Dos dies estigué caminant per pinars, fins que trobà un pastor que l'atengué i li donà de menjar del que portava, i li va indicar que Belchite estava encara a poder dels facciosos, i li assenyalà el camí per anar cap a Letus, que era dels republicans.

Novament emprengué la marxa, i pel camí va trobar un país que seria horriporitzat de les malifetes que els facciosos cometen amb els pobles que dominaven, i aquest país també cercava armes per lluitar contra els rebels.

Arribaren a Letus, on no se'ls pogué atendre en el lliurament d'armes, però se'ls va indicar el camí de Lleera, on degudament atesos pogué el seu company tenir armes, i a ell, per raons de poder ésser un element que indicés quicòm, el traslladaren a Tarragona i després vingué cap a Barcelona.

Era tal el desig de lluitar contra els facciosos que ahir mateix a la tarda Víctor Concejo marxà cap al camp d'aragones amb les columnes d'assalt.

També ens digué que Belchite el

Comunicat oficial del capità Bayo, cap de l'expedició catalana a Balears

Els milicians i la guarnició de Menorca en perfecta disciplina, desembarcaran a Mallorca en el moment que calgui si abans no s'han retut els facciosos

Radiograma dipositat a Maó el dia 13, a les 13 hores:

"Cap columna desembarc de Balears a S. E. el President de la Generalitat de Catalunya:

Confirmo la notícia d'haver estat destruïda avio- neta enemiga per pilot Eduard Guaza i metralla- da victoriosa. Avió lleial també ha estat abatut per impactes en el motor. Ha tingut, però, la fortuna de no haver estat ferit, malgrat d'haver-se tret el pilot la roba foradada. He felicitat l'equip pel seu èxit i excel·lent servei.

Els hidros a les meves ordres llancen diàriament una infinitat de periòdics, proclames, etc., per a convèncer l'enemic abans d'efectuar desembarc, ja que vull estalviar sang de germans i desitjar causar els més pocs perjudicis possibles a tan bonica illa.

Milicians de Menorca i tota la seva guarnició en perfecta disciplina, intensa instrucció i elevat esperit.

He rebut confidències de mariners ferits en barques i arribats ahir ací. Informen que estan desmoralitzats pel constant bombardeig dels hidros i que seria fàcil que, no podent resistir, es rendissin abans d'efectuar desembarc, la data del qual, en vista del resultat bombardeig i cre- scuda constant desmoralit- zació enemiga, no corre cap pressa."

EL SENYOR CANDID FERNANDEZ HA ESTAT NOMENAT CAP DE VIGILANCIA

El comissari general d'Ordre Públic en rebre ahir els periodistes els manifestà que havia estat nomenat cap de vigilància el senyor Candid Fernandez, el qual fins ara ho era de la Brigada d'Espectacles.

Afegí que havia estat a acomiadar les columnes que havien sortit cap a Saragossa i que s'estava preocupant de la nova organització que es donarà a la policia.

Finalment digué que per mitjà de la premsa es remerciava a totes les persones que se li ofereixen d'ajuda que s'ha possessionat del càrrec.

Els frares que regien l'ex-Hospital de Sant Pau guardaven valors que pugen a cent quaranta mil pessetes

Els agents de policia s'incantaren a obrir el títol del Deute i altres valors propietats dels frares que fins ara fa poc estaven al front de l'Hospital General de Catalunya (St. Pau i Santa Creu). Aquests valors s'eleven a unes cent-quaranta mil pessetes. Els valors estaven embolicats en un paper i foren deixats a un emplaçament sense donar-li importància, al qual digueren que ho anirien a recollir qualsevol dia.

El capità, suspecte d'ésser feixista, fou substituït. - Abans d'atracar a cap port espanyol s'assabentaren de qui eren els rebels

Ahir al matí arribà a Barcelona, procedent de Buenos Aires, el vaixell de la Cia. Ibarra, de Sevilla, "Cabo Santo Tomé". Els tripulants, que es constituïren en assabentats de la rebel·lió militar, en comitè revolucionari antifeixista, explicaren a la seva arribada llur odíssea des de l'Equador, on s'assabentaren del que passava, fins arribar a València, que fou el primer port espanyol on varen fer escala.

EL CAPITÀ VIGILAT D'APROP

S'assabentaren, com ja hem dit, del que ocorria a Espanya a Canàries per a fer provisió de combustible líquid i no podien fer-ho perquè aquelles illes estaven en possessió dels rebels, decidiren fer-ho a Dakar, port del Nord d'Àfrica, allí es trobaren amb grans dificultats, com a bord no hi havia prou diners per a pagar l'import del combustible a causa del poc valor que hom dona a Dakar a la nostra moneda, es feu una subscripció entre tots els del vaixell, la qual arribà a 30.000 pessetes i que tampoc no

foren suficients. Per cable es demanà un crèdit a la casa naviera de Buenos Aires i així es pogueren proveir del que necessitaven.

DE NIT, AMB ELS LLUMS APAGATS

Feta la provisió del "amazona" necessari, sortiren de Dakar a la nit amb els llums apagats per tal d'evitar que un vaixell dels facciosos els ataqués si els veia. Al mateix temps que ho feren ells, sortí d'allí el port un vaixell francès.

Passaren uns moments d'angoixa en assabentar-se que per allí hi havia el vaixell de guerra espanyol "Méndez Núñez", car no sabien a favor de qui lluitava. Després saberen que era lleial.

Pregueren rumba a Canàries i arribaren a uns vintanta milles de l'illa de "Hierro". Seguiren cap a Punta d'Europa, temerosos de tocar a cap port per por d'ésser apressats per les forces enemigues, per la qual cosa decidiren trametre un radiograma al director general de Navegació.

ACABAREN EL COMBUSTIBLE

Com sigui que aquests vaixells tenen el costum de fer escala a Canàries per a fer provisió de combustible líquid i no podien fer-ho perquè aquelles illes estaven en possessió dels rebels, decidiren fer-ho a Dakar, port del Nord d'Àfrica, allí es trobaren amb grans dificultats, com a bord no hi havia prou diners per a pagar l'import del combustible a causa del poc valor que hom dona a Dakar a la nostra moneda, es feu una subscripció entre tots els del vaixell, la qual arribà a 30.000 pessetes i que tampoc no

CAP A VALENCIA I BARCELONA

El director general de Navegació els contestà que s'adrecessin cap a València i així ho feren. Hi arribaren sense cap altre contratemps i descarregaren part de la càrrega que duïen.

EN MARXA CAP A LA LÍNIA DE FOC

(Ve de la primera pàgina.)

clatar en aplaudiments i visques. Seguidament desfilaron davant seu amb crits de: «Cap a la Victòria», que eren assenyalats pel President amb signes de salutació amb el cap i les mans.

La marxa d'aquests valents fou un espectacle força emocionant.

CAP A BARCELONA

Prop de les sis de la tarda sortiren de l'estació del Nord dos trens curuls de milicians i guàrdies d'assalt cap a Barcelona.

A dos quarts havia arribat allí el conseller de Governació acompanyat del d'Obres Públiques senyor Pere Mestres, el general de la Divisió senyor Aranguren i el comissari d'Ordre Públic senyor Gómez García, el cap de les forces d'Assalt, comandant Arrando, i altres personalitats.

Els expedicionaris ja estaven tots dalt dels vagons i s'acomodaven dels seus bagatges i armes. A l'entrada dels trens estaven autoritzats a l'andana esclataren forts aplaudiments i visques a Catalunya, la República, la Guàrdia Civil, el conseller de Governació, la C. N. T., la F. A. I. i d'altres que eren contestats amb gran entusiasme.

El conseller de Governació, senyor Espanya i el general de la Divisió, senyor Aranguren, hagueren d'estrenger nombroses mans que els al·largo el mateix els expedicionaris que llurs familiars i públic allí congregats.

Els senyors Espanya i Aranguren conversaren amb el comandant Sala i amb els capitans Llausa, Lara, Cordeiro, Menéndez, Riesgo i Velasco Barcia, que són els que manen l'expedició.

Cap a les sis marxà el tren. Remunciem a descriure l'entusiasme valent que foren acomiadats aquells valents.

«Avant! Per la Victòria!»
J. V. B.

Entre lesd etencions efectuades ahir hi ha la del Consell d'Administració i gerència de la casa doctor Grau

Ahir, pel rondó especial al servei de la Comissaria General d'Ordre Públic, foren efectuades nombroses detencions i els sobrestants de tot el Consell d'Administració i gerència de la casa del doctor Grau per haver estat trobada correspondència comprometedora.

També foren detinguts 21 veïns de diversos pobles per la seva filiació feixista.

A més, hi ha la detenció del magistrat Cavada, per haver-se-li trobat també correspondència comprometedora. Així mateix foren detinguts Lluís Palmes, notari de Vilanova i la Geltrú, i el tinent Suárez de Baza. Aquest darrer havia estat designat pel feixisme com a cap del castell de Montjuïc.

Metges-xofers

En atenció a la funció humanitària dels metges, el Comitè d'Auto-transport ha procurat establir un procediment senzill de control dels Carnets de conducció.

El document necessari i suficient per a obtenir el control és el Carnet del Col·legi de Metges.

La sol·licitud es pot fer individualment o col·lectivament, a voluntat del peticionari.

Els impresos per a fer les sol·licituds es podran recollir al local del Comitè d'Auto-transport i també al Col·legi de Metges.

Quan la sol·licitud sigui col·lectiva és necessari que vagi avalada pel Col·legi de Metges.

Tota sol·licitud haurà d'anar acompanyada del Carnet de conducció, perquè pugui ésser segellat i numerat.

Mor per haver-se-li disparat l'arma

A l'Hospital militar va morir ahir el tinent Ventura Castany i Seguí, a conseqüència de les ferides que s'havia produït en disparar-se-li una arma.

NEUTRALITAT IMMORAL

El mot "neutralitat" acaba d'enriquir-se amb una acceptació nova en el vocabulari diplomàtic. Estava a punt de perdre fins el seu significat tradicional, car, per de prompta, en una Societat de Nacions segons el Pacte—l'organització de la pau que es basa en l'assistència mútua—la mateixa noció de "neutres" fa temps que s'ha anat oblidant. Heus ací que acaba de néixer un nou sentit per a aquest mot, a causa dels esdeveniments d'Espanya.

Es ben visible que no es tracta de gramàtica, sinó de moralitat pública. Podem reconèixer, de la mateixa manera que ho ha fet Lluís Jounaux en parlar d'immoralitat al Paro de Saint-Cloud, que els governs s'atenen a la prudència i que aquesta prudència pot dictar-los proposicions d'acord internacional per tal d'evitar, per intervencions oposades de país a país, d'acréixer o encoratjar les probabilitats de guerra a Europa.

Però els diaris favorables al feixisme tendeixen expressament a emprar i a fer acceptar per la badqueria universal la idea de la "neutralitat" quan es tracta de la conducta a observar pels governs en el que afecta la defensa de la República espanyola per aquells que l'han volguda i l'han creada.

Liurs simpaties evidents pels militars i els seus suports reaccionaris dintre, llurs socors feixistes a fora, els porten a inventar i a establir com a admissibles drets iguals entre "belligerents" i, si així pot dir-se, "ereligibles".

La veritat és que, com el mateix Jounaux ha dit, en el poble francès ni la classe obrera francesa no poden ésser neutres en el drama actual. Els amics més o menys clars, segons el mot de moda, dels règims mussolinis, hitlerians i similars, són incapaces d'admetre això, de la mateixa manera que no poden copsar l'esperit de llibertat que inspira les multituds de la democràcia. D'aquí vénen els accents de sornegueria que dissimulen malament la colèra que es deixa sentir en remarques com les d'aquesta ve-

lla coneixença de Marcel Lucain a «Paris-Midi» sobre el magnífic espectacle donat recentment en la festa de la Col·laboració Universal per a la Pau.

Enmig d'aquestes ironies, hi ha contrasentits com aquell que interpreta els «punys alçats» salu- dant el cant de la «Internacional», com a crestes d'un passat d'odi. El puny tancat, que s'aixeca amb les ungles endavant; és a dir, en la posició en què cal per a donar un cop, no té res d'odi, sinó d'amenaça. No és altra cosa que la tenacitat visible de la mà del treballador que es mostra per a afirmar-se a punt de servir en el cas que el que ell estima i espera estigui amenaçat. És necessària una paràlisis aguda per a deformar d'aquesta manera el significat d'una salutació ben clara.

Així mateix, és ben clara la significació del que la gent vol anomenar "erecta discordants" o "cin- oportuns", en dies en què no és aclamada únicament la pau, sinó que per jurament hom es disposa a realitzar-ne l'organització. Cris com cavions per a Espanya són lluny de contenir qualsevol cosa que no sigui contrària a la pau. Car, en definitiva, si alguna cosa és discordant, és la revolta dirigida per oficials als quals el govern legal d'un país havia donat, en constituir-se, el dret d'escollir entre un retir amb pensió i un servei legal, i que, havent acceptat la segona hipòtesi, s'entenen amb l'estranger per anar contra la voluntat del país, expressada lliurement pel sufragi universal.

Si és així el que volen les veus del món feixista interpretat per un Marcel Lucain, no té res de sorprenent que els treballadors i tots els republicans alçin llur veu per a no- llos «farem tot el que ens sigui possible per a assegurar a la República, a Espanya, una victòria que sabem que a la vegada és favorable a la nostra França i a la pau del món».

BRACKE, «Le Populaire», de París.

Una nota interessant de la Conselleria de Finances

Les disposicions dictades darrerament per la Conselleria de Finances tant les que fan referència a l'ingrés d'efectiu en els comptes corrents bancaris, com les encaminades a evitar l'atresorament de plata i de bitllets, han estat complertes rigorosament i els resultats que se n'han obtingut no poden ésser més satisfactoris.

L'ingrés decretat de l'efectiu guardat en caixes de lloguer ha permès de posar en circulació quantitats importants que no havien realitzat fins ara cap finalitat social, cosa que en les circumstàncies actuals no podia ésser tolerada. Ben aviat s'ha vist, i d'una manera pràctica, l'eficàcia d'aquesta disposició per a la normalització de la vida econòmica dins el nou ordre que s'està establint.

Respecte l'atresorament que s'havia iniciat, l'aplicació d'unes quantes sancions severes i el darrer Decret limitant les quantitats de plata en poder dels particulars i prohibint el rebuigament de bitllets del Banc en les transaccions comercials dins les quantitats fixades, han dut plenament els resultats que es cercaven. Les cues al Banc d'Espanya han desaparegut absolutament i les operacions de compravenda es realitzen amb absoluta normalitat.

Tothom ha pogut observar com han desaparegut també les cues a les institucions d'Estalvi i, pel contrari, els informes rebuts asseguren que les imposicions en els comptes d'estalvi han estat represes i han augmentat considerablement en aquests darrers dies.

La Conselleria de Finances es complau a fer públics aquestes noves tan satisfactòries per a la normalitat ciutadana i per a la contribució a la lluita contra els raciosos.

Una allocució del comissari general d'Ordre Públic

«Cal, primer que tot, que tots i cadascú de nosaltres sapiguem mantenir l'esperit que sorgeix imperatiu de la voluntat popular i que encarna el Govern de la Generalitat

En prendre possessió del càrrec de Comissari General d'Ordre Públic en circumstàncies que la traïdora venguda la sublevació militar fa extra ordinàriament difícils, tinc el deure primordial d'explicar-vos el deure de salutar en els homes que depenen del meu comandament als defensors de la República i de Catalunya.

L'hora dels sacrificis i de les responsabilitats no ha acabat encara. Un ordre nou de coses s'està establint pels Govern legítims i cal que tots nosaltres, que tenim per missió el manteniment de l'ordre que el poble vol donar-se, sapiguem fer-ho amb les nostres forces i ens preparam degudament per a la lluita en forma adequada als dictats del nostre sentiment de responsabilitat. Cal, primer que tot, que tots i cadascun

Consignes del Comitè de les Milícies Antifeixistes Columna «Francesc Ascaso»

Està a punt per a sortir cap al front una columna de milicians de totes les armes, que porta el nom de «Francesc Ascaso», en homenatge a l'heroi combatent caigut en la presa de les Drassanes. Aquesta columna surt cap al camp de batalla enllestida i equipada com per a portar a cap una acció eficient. Si bé és integrada per forces de diverses casernes, la majoria és formada pels milicians de Pedraibes.

ALS MESTRES ARMERS

Els retirats, o en altres situacions, acollits a qualsevol lloc anterior al 19 de juliol passat, sempre que no ho siguin per edat, o en aquells casos que ho impedeixi l'estat físic — extrem que hauran de justificar — es presentaran en el terme de 72 hores, al Departament de Guerra, situat a l'edifici de l'Escola Nàutica, plaça

AVIS IMPORTANT

dona una manera absoluta al·lo que faci referència als permisos de lliure circulació per tota mena de vehicles, aquest Comitè Central de Milícies Antifeixistes, ha pres l'acord en reunió celebrada ahir, dia 12, que, solament seran vàlides i exigibles als conductors d'aquests vehicles, les autoritzacions que vinguin d'aquest Comitè Central i avalades degudament pel segell de l'esmentat Comitè. Queda ben entès, doncs, que a partir d'aquesta data, per cap raó no podrà ésser exigida cap altra autorització.

Informació de l'estranger

Les bretolades de Queipo de Llano, jutjades a l'estranger

«Es tracta d'un desequilibrat, d'un dipsòman, d'un boig furios» — diu «Le Travail», de Ginebra

El diari de Ginebra «Le Travail» publica una informació sobre el general Queipo de Llano. Diu així: «Hem captat els discursos del general que dirigeix la insurrecció a Andalusia. Els transmet Ràdio Sevilla. A la primera audició ens hem quedat perplexos. No hem donat crèdit a les nostres oïdes. Serà possible? Però diverses nits d'atenció al costat del receptor ens han convencut que parla, en efecte, un dels caps de l'exèrcit sublevat.

I quins discursos! Propis d'un desequilibrat, d'un dipsòman, a vegades d'un boig furios. Les seves peroracions no són més que un florilegi d'invectives dedicades als homes del Govern. Per al gentil general aquests senyors són pederastes, «chulos», «gigolos», lladres... I acaba amb aquesta fórmula: «Tots els republicans són bons per a cremar-los. Mentrestant, radio-

oients, fins ara, perquè vagi a sopar».

Però no som nosaltres els únics astorats — segueix «Le Travail» —. Acabem de llegir un reportatge d'Emile Condroyer per a «Le Journal», signat a Tànger. Condroyer escriu:

«Totes les nits Tànger es posa a escoltar les comunicacions radiades del general Queipo de Llano. Segons es dedueix de les seves paraules i del to amb què les pronuncia, es tracta d'un personatge pícaro. La seva elocúncia és distingida per la riquesa d'injúries. Fins els manes de Rabalais s'enrojarien de sentir-lo. Entre altres coses, li agrada explicar contes "à l'alcova", per a explicar la fortuna dels polítics que desporten la seva ranúncia. Després, invariablement, acaba: «...Y hasta mis próximos saludos. Buenas noches. Voy a tomarme unos vasos de vino».

INFORMACIÓ DE MADRID

COMPTE AMB ELS TRAIIDORS!

S'ha format judici sumaríssim contra set individus afiliats a «Falange Española» que s'havien filtrat en les columnes lleials de la Sierra i que feien el joc de l'enemic

Madrid, 13.—En la informació radiada aquesta tarda pel ministeri de la Guerra es diu, entre altres coses, que en un dels llocs de la Sierra han estat trobats set individus vestits amb granota que es dedicaven a transmetre notícies i consignes a l'enemic mitjançant l'ús d'una estació òptica. Practicades les indagacions necessàries s'ha sabut que estaven afiliats a «Falange Española» i que s'havien introduït als nostres rangs per a exercir l'espionatge. Se'ls ha format judici sumaríssim.

S'espera d'un moment a l'altre un fort combat a Extremadura. S'han tingut notícies que l'enemic ha reunit forces considerables i que ha volat alguns ponts per a impedir el pas de les nostres tropes. L'aviació fàctica ha evolucionat pels llocs on estan destacades les forces lleials, però la nostra aviació ha posat els aparells fàcciosos en dispersió i s'ha sabut que dos aparells, perseguits i tiorjats per les metralladores dels nostres aparells de caça han caigut molt lluny de les línies de foc. Dispersada l'aviació enemiga, l'aviació republicana, volant molt baixa, ha atacat furiosament les concentracions enemigues amb foc de metralladora i bombes.

A Navalperal no hi ha novetat. A les proximitats de Córdova hi ha hagut una intensa lluita el resultat

A La Granja la situació és insostenible i per manca de queviures han de menjar carn de cavall

Les desercions són importantíssimes

Madrid, 13.—A Navalperal, al lloc conegut per «El Reventón», es trobava una patrulla de deu milicians comandada pel Comandant d'Infanteria senyor Merino i el cap de milícia Pardo. Anaven a recollir el material per a traslladar-lo a la caserna general.

Quan es trobaven a pocs metres del lloc on estava el bestiar, aparegué per una de les vessants un grup de vint-i-tres rebels comandats per un capità. Immediatament s'entaulà un viu tiroteig i aviat calgueren morts tres rebels i diversos ferits.

Els altres fugiren i deixaren abandonades armes i municions. Un dels ferits, soldat del Regiment d'Infanteria de Pamplona, fou traslladat a l'hospital.

DECRETS QUE PUBLICA LA «GACETA»

Són clausurats tots els establiments d'ordes i congregacions religioses que hagin intervingut en el moviment

Entre altres cessanties hi ha la de Gil Robles i la de Ramon Franco

Madrid, 13.—La «Gaceta» publica, entre altres, les disposicions següents:

JUSTICIA.—Declarant clausurats, com a mesures preventives, tots els establiments religiosos existents a Espanya que d'alguna manera haguessin intervingut en el moviment «fàccios».

—Declarant dissolts tots els Jutjats i tribunals de la jurisdicció ordinària corresponents als territoris, provincies o partits que es trovin ocupats en l'actualitat per forces rebels i sotrestats per la força de les armes i les autoritats legítimes de l'Estat.

—Disposant que siguin coberts per torn d'antiguitat les vacants que es produïxin en el personal de sots-directors, directors i caps d'administració del cos de Presons.

—Disposant que l'article 239 de la llei Orgànica del Poder Judicial, que redactat així:

«Podran ser jubilats a su instancia o resolución del Gobierno todos los funcionarios judiciales y fiscales que hubieran cumplido 65 años...»

—Disposant que els funcionaris dels articles 5, 6 i 7 del Estatuto de Clases Pasivas del Estado, que no estiguin a la fecha de su ingreso en el servicio.

INSTRUCCIO PUBLICA.—Disposant la cessantia dels funcionaris docents i administratius, dependents d'aquest Ministeri que s'esmenten. Entre ells figura el catedràtic de la Universitat de Salamanca Josep M. Gil Robles i Quiñones.

PRESIDENCIA.—Disposant que el comandant d'Infanteria amb des de la 1ª Armada d'Aviació Ramon Franco i a l'Armada d'Aviació d'Espanya a Washington i el Ministeri de la Guerra ordeni la situació o destí posterior a aquest cap.

JUSTICIA.—Nomenant vocal re l'Organisme del Consell Superior de Protecció de Menors a Victoria Kent.

SERA DESCUBIERT TOT EL JOG BRUT DE LERROUX?

Un secretari seu ha promès fer una relació completíssima de les activitats del funestíssim cap del partit radical

Madrid, 13.—Dies passats es féu pública la detenció, a la Sierra, del senyor Sánchez Fuster, secretari de Lerroux, el qual no sap justificar la seva presència a aquell lloc.

Sembla que el senyor Sánchez Fuster ha promès fer una relació detallada i completíssima de les activitats polítiques i financeres d'Alexandre Lerroux en els últims anys, el qual, segons ha dit, va escriure del seu puny i letra aquesta relació, que sembla que conté detalls sensacionals els quals projectarà sensa lumb sobre no pocs successos contemporanis, sense excloure els d'aquest moviment feixista.

CALAHORRA EN PODER DE LES FORCES LLEIALS

Alacant, 13.—Forces lleials s'han apoderat del poble de Calahorra. Els enemics deixaren al nostre poder dos canons, dues metralladores, trenta cavalls i nombrosos fusells.

CAMI DE SARAGOSSA

El sector Sudest del front aragonès ha efectuat operacions preparatòries d'altres que seran decisives

Alcanic, 13, a la 1.10 de la matinalada. (Crònica dels nostres enemics especials, Ossó i S. Maset, a les columnes de les comarques tarraconenses del front de guerra aragonès). —Avui l'aviació de la base d'Alcanic ha prosseguit la seva tasca de reconeixement i càstig per tot el front de ponent enconant a la seva acció.

El Comissari de Guerra d'aquest front, senyor Galés, ha sortit amb el seu Estat Major i ha quedat com a cap de la columna el diputat Farreres i Duran. Aquest senyor, a proposta del tinent coronel Marian Mena, ha portat a la superioritat diverses propostes, les quals són per a premiar la tasca efectuada per alguns dels nostres homes, entre els quals hi ha l'heroiu tinent de la guardia civil senyor Farré, amb el qual hem tingut la satisfacció de parlar uns moments i felicitar-lo com a cap gloriós de la columna de l'oest.

També hem tingut ocasió de saludar el diputat Sentís, el qual ens ha informat de la nova organització de les milícies i rendiment que han donat en les operacions efectuades fins ara.

Avui hem saludat també els nostres companys els periodistes madrilenys que fan informació per «Mundo Obrero», els quals han sortit molt ben impressionats de la nostra columna i de la moral de les milícies.

Una natural discreció ens veda de donar algunes notícies molt satisfactòries del front. Es preveuen importants esdeveniments que són de prompta realització i que decidiran les operacions empreses d'una manera definitiva.

EL BOMBARDEIG DELS AVIONS LLEIALS HA INCENDIAT DIVERSES CASERNS DELS FAGCIOSOS

El clerical saragossà participa activament en les tàctiques dels rebels

Fraga, 13.—Alguns aviadots de les forces rebels de Saragossa, entre els un caporal, han fet interessants manifestacions sobre la situació al camp enemic. Per aquestes manifestacions hom sap que amb el bom-

bardeig dels nostres avions han conseguit incendiar la caserna d'artilleria dita de la «Soberania Nacional» de la cavalleria del Portillo de Sant Gregori i la de la guàrdia civil del Raval.

Les casernes de Pontones, del 3on regiment d'infanteria a l'Alfama, la de cavalleria de Tolosa i l'Academia Militar, foren destruïdes totalment.

Cabanellas s'ha traslladat a l'hotel del Coso, però cada nit dorm en un edifici diferent. La plaça braus i els teatres han estat començats en casernes.

Les criptes de les esglésies s'oxen per a polvorí.

A la Diputació es reuneix l'assemblea de fàcciosos. Presideix la una imatge del Pilar, i assegut voltant de la taula es troben l'almirall, Cabanellas, diversos generals i ex-coronels i alguns capatges.

El secretari és el magistrat Capítol.

Totes les joies dels temples i esglésies han estat incautades per posició de Cabanellas i de l'almirall. La custòdia i altres joies han estat desmuntades per a vendre.

Han acabat dient que Saragossa es troba sense llum.

Detalls de la situació i de les operacions en els diferents fronts

Madrid, 13.—Les nostres tropes han arribat a les proximitats de Navalperal de la Mata, des d'on s'ha fet foc sobre l'enemic.

Aquesta tarda hi ha hagut un important combat en el qual jugà un violent paper l'artilleria, auxiliada per l'aviació.

A la posta, l'enemic, visiblement crebant i deixant en el camp gran nombre de morts, es replegà al poble i es feren 47 presoners en la seva major part fàcciosos vestits de legionaris que formaven part d'una columna.

A quinze quilòmetres de Don Benito s'ha entaulat combat que encara dura, amb una columna enemiga. S'ha fet ús de bombes de mà i metralladores.

Al Sud han estat atacats aquesta tarda alguns sectors importants situats al camí de Córdova.

No és cert, com equivocadament es diu que s'estigüés combatent a Montoro, poble que, des de fa molts dies, està en poder nostre i és un lloc fort. Es tracta del front de Montoro, situat a molts quilòmetres al fons.

Al front de Guadarrama, la nostra aviació està establint bombards amb extraordinària eficàcia les bat-

res enemigues i les concentracions foren advertides. Es veié gran nombre de baixes i els restants corrien a buscar-se al bosc.

El governador fàccios de Granada insisteix a demanar socors a Fraga, manifestant que no pot resistir més.

Les nostres forces enderrocaran un avió que volava sobre Izayar.

Es tracta d'un sextipla, els tripulants del qual resultaren ferits i foren fets presoners.

Als fronts de Saragossa i Ossa es realitzen moviments i reconeixements.

A més, dues columnes, molt ben protegides, han pujat fins a Terol. Des d'aquesta ciutat, tement l'avançament han sortit cap a Calatayud gran nombre de cotxes i camions, conduït una bona part de la població civil.

L'esquadra ha bombardejat alguns punts de la costa, entre ells Algecres i Cadix.

L'aviació ha bombardejat les casernes d'Oviedo, on estaven refugiats els rebels, i ha ferit molta tropa que hi havia.

La columna que des de Galícia anava a Astúries i que fou dispersada pels valents miners, fou novament batuda en intentar refer-se i deixaren gran nombre de morts i ferits al camp, a part de set metralladores, cent-trenta-un fusell i un camió blindat.

El Comitè Nacional de la C. N. T. diu en un manifest que és l'esdevenidor de la humanitat el que es juga en aquesta batalla

Madrid, 13.—El periòdic «C. N. T.» inserix un manifest que signa el Comitè Nacional, després d'escalar i l'informa, diu:

«Avui ja no pot haver-hi transacció. Avui únicament cal seguir endavant en aquest duel a mort. Del triomf sobre els fàcciosos, pel poble en armes, depèn la llibertat i cal continuar perquè amb el mateix oratge i la mateixa decisió que fins ara, que es segueix combatent al feixisme. Ningú no oblidarà —afegix— que no és solament la nostra vida el que es troba en perill en aquesta batalla. És l'esdevenidor de la humanitat, i és necessari que el grup de generalistes rebels, marionetes de la tirania i de la covardia, pagui amb la seva vida la traïció. Si el feixisme arribés a triomfar a Espanya, l'espècie humana estaria sotmesa per molt de temps a la fosca més absoluta».

«INFORMACIONES» I LA CONSTRUCCIO DE MATERIAL DE GUERRA A CATALUNYA

Madrid, 13.—«Informaciones» diu: «Cuando hablaba Inda al Prieto de la superioridad industrial de las zonas leales no hablaba de memoria. Barcelona, la gran cosmopolita mediterránea ha iniciado ya su transformación industrial para avituallamiento del Ejército nacional español. Hoy como certifica la noticia que precede, el Ilustre Presidente de la Generalidad de Catalunya ha mostrado a los periodistas la primera bomba de doce kilos que en gran cantidad han empezado a fabricar en dicha ciudad. Desistamos el hecho como sintomático de la voluntad republicana. Barcelona fabrica ya bombas y material de guerra para aprovisionamiento de las tropas leales. Con la derrota de Goded iniciaron los catalanes su identificación plena con la República. Con esta primera bomba fabricada inician la potente ayuda de su esfuerzo creador. Suponemos que en el campo rebelde la noticia producirá su efecto».

EL SENYOR TERRADELLES A VALENCIA

Madrid, 13.—Pel Comitè d'Informació del Ministeri de la Guerra s'ha radiat aquesta tarda una nota en la qual es dona compte d'haver rebut per a les forces que es troben lluitant als fronts una gran quantitat de queviures, bestiar, pernils, sigrons, braus, olis, etc., d'Arceobol, de la província de Terol, Villarrobledo i Alcañal del Tajo, també de la província de Terol.

El Govern envia la seva més calorosa felicitació per aquestes transaccions, la qual cosa demostra el grau de patriotisme del qual ho fa i no és possible oblidar.

EL SENYOR MARTINEZ RIO CAP A MADRID

Alacant, 13.—El senyor Martínez Barrio i el sots-secretari d'Agricultura senyor Echevarrieta són a aquest matí cap a Madrid.

Els funcionaris dels cossos de policia, investigació i vigilància, han contribuït amb un dia de sou a subscrició a favor de les víctimes de l'alcament fàccios. La quantitat recaptada per aquest campanya puja a 20.705 pessetes, que han estat ingressades al Banc d'Espanya.

«Calma, calma», diu «La Voz»

Madrid, 13.—«La Voz» publica la impaciència d'alguns i diu: «Calma, calma, frenad los nervios. Contened los impulsos ociosos o el mal humor para darles buena acogida. No sois vosotros los que necesitáis calma, la gran calma. Calma que ellos, los que se batan, los que exponen la vida, serán, como vosotros, quienes tienen más ganas de terminar de una vez. Vuestra obligación es tener paciencia y dar buen ejemplo, por buenismo, cuando los hombres que están en el frente de batalla».

UN GEST GENEROS DE JULIEN BESTIERO

Madrid, 13.—El diputat socialista i ex-president de les Corts Constituints senyor Julián Besteiro ha fet llurament en la subscrició oberta pel «El Socialista» de la quantitat de 12.160 pessetes, importants les seves dietes de diputat.

LES FORCES LLEIALS AVANÇEN VICTORIOSAS EN COMBATS D'EXTREMADURA

Madrid, 13.—Aquesta tarda s'ha rebut la notícia que la força col·lectiva governamental que combat a Extremadura per a esclafar la rebel·lió victoriosa desmantellà els reduïts dels d'aquella regió.

A Navalperal s'està llurant un combat, en el qual les tropes lleials porten la iniciativa, i els fàcciosos, han estat seriosament castigats per l'acció republicana, han emprès la fuga.

INDALECIO PRIETO CONFERENCIA AMB S. E.

Madrid, 13.—Aquest matí celebrà una llarga conferència Indalecio Prieto amb el President de la República.

Després el diputat socialista tornà al Ministeri de Marina.

UNA ENTREVISTA DE PERE SALAS I INDALECIO PRIETO

Madrid, 13.—El comandant dels matens de Catalunya senyor Pere Salas estigué aquest matí al Ministeri de Marina conferenciant amb Indalecio Prieto.

Demà, dissabte s'obren els teatres de Barcelona

A darrera hora rebem una nota del «Comitè Econòmic del Teatre» anunciant que a demà la reobertura dels teatres Novetats, Barón, Poliorama, Romea, Espanya, Apolo, No, Victòria, Còmic i Barceles.

Actuaran en funcions de teatre començant a dos quarts de sis. Es suprimeixen la «caques» i la venda, comptaduria, propina i traducció gratuïta.

En la pròxima edició inserirem la nota esmentada, però interessada per a donar-la íntegra, la qual cosa avui no podem fer per manca de pa.

De quina manera podem ajudar la República espanyola?

A França han respost creant un Comitè de coordinació

París, 13.—Avui s'ha reunit en aquesta capital una conferència antifeixista, a la qual han assistit nombrosos delegats de les organitzacions antifeixistes de tot Europa.

Els reunits han posat a discussió el tema: «En què podem ajudar la República espanyola?»

ANGLATERRA I LA TRAMESA D'AVIONS AL GOVERN D'ESpanya

Londres, 13.—Pel que es refereix a la tramesa d'avions a Espanya, els centres oficials declaren que el Govern no té al seu abast cap manera legal d'intervenir ni controlar l'exportació de material aeronàutic civil. Pot controlar-se, però, la tramesa de material armat de guerra, i de notar que els avions que han estat exportats a Espanya són exclusivament de tipus comercial.

No obstant, en certs cercles ben informats aquesta nit es creia saber que el Govern prendrà certes mesures per tal d'evitar aquestes exportacions, però tal mesura haurà d'ésser feta de comú acord amb França.

NORDAMERICA ES PARTIDARIA DE LA NEUTRALITAT RESPECTE ESPANYA

Així ho dirà avui Roosevelt, per ràdio

Washington, 13.—Es confirma que demà el President Roosevelt pronunciarà un discurs que serà radiat, en el qual tractarà de la política estrangera del Govern nordamericà.

Hom diu que el President ratificarà la neutralitat del Govern davant els esdeveniments que succeeixen a Espanya.

Aquest discurs serà el primer que pronuncia el President dels EE. UU. sobre política estrangera des del mes d'octubre de l'any passat.

UNA AMBULANCIA SANITARIA ANGLESA A ESPANYA

Sortirà de Londres aviat

Londres, 13.—A finals d'aquesta setmana embarcarà cap a Espanya l'ambulància que l'Associació Britànica de Metges Laboristes ha organitzat per tal d'ajudar les forces lleials del Govern espanyol.

LABORISTES ANGELOS A LES MILICIES ESPANYOLES

Londres, 13.—Ha sortit d'aquesta capital una delegació de laboristes anglesos, la qual pensa dirigir-se a Espanya per tal de sumar-se a les milícies antifeixistes. La delegació ha arribat ja a París, i ha estat rebuda pel senyor Alvar d'Albornoz, ambador d'Espanya. Els expedicionaris sortiran de seguida cap a Barcelona.

CAP DIPLOMATIC ANGELOS QUE VA A MADRID

Londres, 13.—Ogilvie Forbes, que va presidir l'ambaixada britànica a Madrid en qualitat d'encarregat d'Assumptes, ha sortit aquest matí de Londres cap a Marsella, des d'on, a bord d'un contratorpediner, es dirigirà a València per tal d'arribar a Madrid el pròxim diumenge.

ALEMANYA S'ADHEREIX A LA PROPOSTA DE NO INGERENCIA

Berlin, 13.—En els cercles polítics s'assegura que el Govern del Reich donà ant la seva adhesió a la proposició francesa de no ingerència en els afers d'Espanya, amb la sola reserva que es liquidarà l'afar dels avions alemanys incautats per les autoritats espanyoles.

UNA CRIDA ALS ARABS DEL RIF QUE LLUITEN AMB ELS REBELS

París, 13.—El periòdic «Le Populaire» publica una crida del membre del Consell Executiu del Congrés Musulmà, senyor Riadelshon en la qual exhorta els àrabs del Rif que lluitin amb els rebels a passar-se al camp dels defensors de la República espanyola. «Aquesta guerra civil —diu aquesta crida— és una de les injustícies més indignes del nostre temps. El nostre Profeta prohibí als creients que ajudessin un home, qualsevol que sigui, en l'execució d'una injustícia».

LA PRESA DE CALAHORRA I ALGUACIL PER LES FORCES DEL GOVERN

Baiona, 13.—Es reben notícies d'Espanya que donen compte que les tropes governamentals s'han apoderat de diverses poblacions, entre elles Calahorra i Alguacil. En totes dues poblacions, els rebels s'havien fortificat.

HEROIS DE L'EXERCIT DE LA LLIBERTAT

El capità Bayo vencedor del sinistre March

MALLORCA SERA ALLIBERADA

El notable periodista Artur Martí ha publicat a «El Liberal», de Madrid, el següent magnífic article sobre la persona del capità Bayo, heroi de la conquesta de les Balears:

«El capità Alberto Bayo, uno de los héroes de Baleares, digno de un ascenso inmediato, necesita ser retratado por quien le conoce para ejemplo de militares y estímulo de ciudadanos.

Bayo es un hombre que no llega, ni con mucho, al medio siglo. Fuerte, de anchas espaldas, verboso, polemista.

Se empezó a hablar de Bayo en Madrid hace unos quince o diez y seis años, quizá más, cuando el hoy intrépido oficial dirigía aquel famoso aeródromo civil de su nombre que divertía al público en las tardes dominicales.

El mismo Bayo se elevaba en un aparato, hacia acrobaticos marvellosos y solaba a un paracaidista entre los aplausos de la multitud allí congregada.

En el tal aeródromo se paseaba a los aficionados por el aire y se empezaba a estimular la atención del público hacia una ciencia que tenía en sus proezas la llave de la guerra, y la de la paz, sobre todo.

Al desaparecer el aeródromo, el nombre de Bayo se eclipsó. Era un muchacho ahito de ilusiones valerosas; pero sin una gran disciplina militar.

—Tú no ascenderás nunca — le decían los amigos —. Te pones siempre en un plan revolucionario que desconcierta.

Porque Bayo llevaba en su alma el germen de un profundo revolucionarismo que alguna vez tenía que estallar.

Fue gran amigo de Franco, el aviador, y le estimaba como aviador y como revolucionario. Luego enfilió Bayo un camino puramente personal y retrató. No se le entendía. El no podía ser un militar, como tantos otros. Mandando un tabor en Tetuan, cumplió, con oficial del Ejército, irremplazablemente; pero sus ambiciones le alejaban del ritmo del cuartel.

También el aguijón de la literatura había dado unas cuantas puntadas en la fantasía de Bayo. Y un capitán literato no se presta, evidentemente, a las crudezas del mando y menos a las adulaciones de la obediencia.

No. Bayo se revelaría por algo extraordinario dentro de su carrera; pero todo eso del brillo del uniforme y de la lucha por cargos, prebendas y condecoraciones le tenía sin cuidado. Al fin, poeta. Un poeta modesto en la forma; pero en el fondo, uno de los más arrebatados.

Muchas veces habíamos pasado juntos las mañanas de agosto en las playas del litoral catalán. Carmen, su mujer, una muchacha admirable, delgada, hacia jersey sobre la arena, mientras Armandito, el hijo del matrimonio, era zambullido por su padre en el agua muchas más veces de lo que el niño hubiera deseado. Pero no se podía quejar. Quería Bayo que su hijo no le temiese a nada. «Los chicos deben parecerse al padre», gritaba el militar poeta. Por eso cuando el niño estaba decidido a librarse de la paliza de las olas le decía a su creador: «¿Qué rica está el agua! ¡Qué bien me siento aquí!» Entonces el pedagogo le enviaba a su mujer satisfecho. Pero ¡ay de Armandito si confesaba que el agua de un mar agitado no le gustaba! No salía de él en mucho tiempo. Con lo cual se demostraba que Bayo educaba a su hijo en el valor y en la serenidad, pero también que el chico resultaba tan filósofo como el padre.

La República no ayudó a Bayo. El anónimo ha perseguido al capitán durante estos últimos cinco años. Hasta trabajos de oficina vulgares y rutinarios le obligaban a hacer, cuando sus ambiciones eran

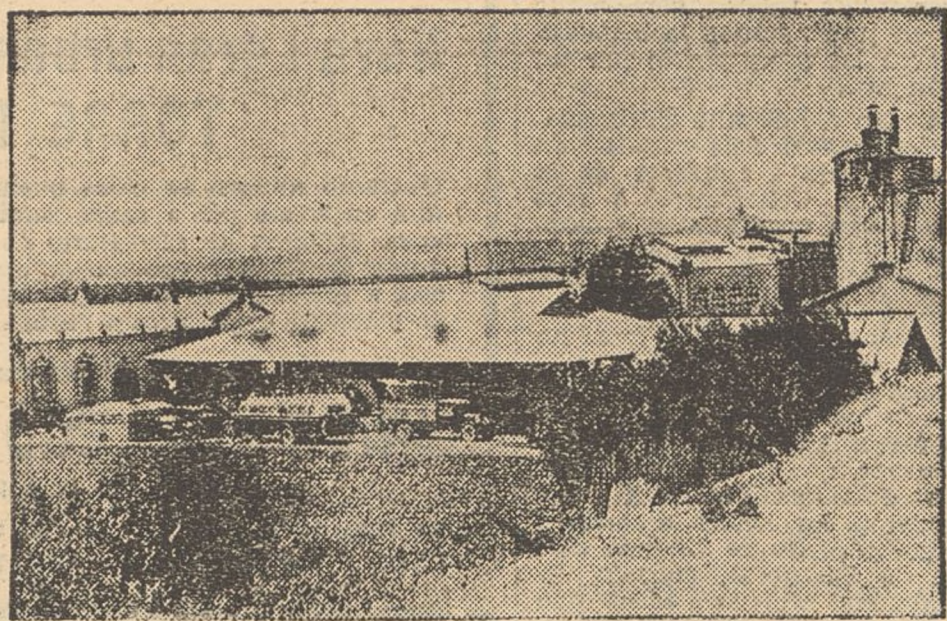
siempre las de rasgar el aire y dominarlo a beneficio de cualquier movimiento redentor de la Humanidad.

Sin embargo, la suerte se ha decido a favorecerle. Y... ¡qué casualidad! El militar y periodista de 1923, redactor de «Informaciones» durante la dirección de Augusto Vivero; el que arrojó a March del periódico violentamente en ocasión en que el mallorquín estaba ya a punto de detentar un título que ha estado explotando varios años contra la República y las libertades, tenía

que ser quien barriese el «juanmarquismo» de Baleares, peste casi secular que invadía la isla con vergüenza de los españoles, y quien reconquistase para el régimen, en unión de otro militar glorioso, una parte importante y magnífica del territorio nacional.

Los libros que ha escrito Bayo — cuentos militares, impresiones, crítica... — no se han divulgado mucho. La frase victorhuguesa dirigida al jefe sublevado de Ibiza — «¡Tiene usted la cabeza sobre el tapete!» — vale por todo un ciclo de conferencias en el Ateneo.

UNA BONA PRESA DE LES FORCES LLEIALS

Heus ací la central hidroelèctrica de Sástago, ara ocupada per les forces populars, després d'esser foragitats els feixistes en una lluita aferrissada. És d'una gran importància aquesta ocupació, car és d'aquesta fàbrica d'on s'assortia Saragossa de la major part de fluid per a l'enllumenat públic

Visca la República!

L'assassinat del diputat a Corts per Castelló de la Plana senyor Francesc Casas Sala i els seus milicians

El Claustre de Mestres Laics Històrics de Catalunya acaba de rebre una lletra, de l'alcaldia d'Alcalá de Chivert, senyor Miguel Pasqual, que era persona de la intimitat del diputat a Corts senyor Francesc Casas Sala, en la qual diu textualment:

«Tinc el sentiment de participar-li que el gran patriota i digne diputat senyor Francesc Casas Sala feu ofrena de la seva vida per la Llibertat i per la República a Puebla de Valverde. La notícia és certa, ja que amics del finit que han anat al dit poble han vist el seu cadàver».

El fet fou el següent: Sortí de Castelló la columna de milicians, sense armes, acompanyats de la Guàrdia civil, per a defensar tots junts la República. Els milicians foren conduïts en camions fins a Puebla de Valverde, descendiren per a armar-los com s'havia promès, i el capità que els comandava els feu passar per davant de la Guàrdia civil i aquesta disparà contra ells sense deixar ni un sol ferit, i els matà tots.

Més endarrerada seguia l'altra força comandada pel tinent coronel de Carrabiners, cap de l'expedició, i el senyor Casas Sala i altres directius d'Esquerra Republicana de València i del Terol, s'apressaren, en sentir els trets i foren fets presoners i desarmats. Foren conduïts a Terol, on els feixistes oclonaren la Guàrdia civil de Castelló perquè afusellessin els presoners immediatament. El cap de la força de Terol manifestà que així es faria.

En nombre de quaranta-cinc presoners foren tornats a Puebla de Valverde, i els mataren. Casas Sala donà el crit de VISCA LA REPUBLICA! en caure.

Sense tanta certitud, sens notificació que ha mort en el dit acte el mestre de Vistabella, i de Terol el catedràtic de matemàtiques senyor

German Araujo, el director de l'Institut i el de l'Escola Normal i l'empleat de correus senyor Esteban, entre altres.

Després d'aquests assassinats, va suicidar-se, al pont, el cap de la Guàrdia civil de Castelló.

La feblesa del governador de Terol, Domènec Martínez Moreno, pres dels feixistes, el qual no va voler que el poble s'armés, donà lloc a tot això. Per la mateixa feblesa no els armà a Castelló de la Plana, i va prometre fer-ho a Puebla de Valverde. És comprensible, doncs, que s'hagi alçat en armes una expedició amb el nom de «La Desesperada».

El Centre del Partit Republicà Democràtic Federal de Catalunya, Gràvia, 1, ha endolat les banderes de la balconada i el Claustre de Mestres Laics Històrics de Catalunya sortirà immediatament cap al front per a la investigació oficial d'aquesta traïdoria.

El cap de les hordes feixistes de Terol és el comandant d'infanteria Aguado.

COM ACTUEN ELS GOVERNS DICTATORIALS

Per cantar la Internacional són processats per complot contra l'Estat

Budapest, 13. — Han estat detinguts vuit individus, entre ells alguns estudiants, acusats d'haver cantat «La Internacional», de retorn d'una gira campestre. Seran processats per complot contra l'Estat i l'ordre social.

Ossorio i Gallardo, pai'ladi de la llibertat

«Un «paisà» advocat, periodista, agitador i governant que es diu Lluís Companys, fou el generalíssim de les forces ciutadanes i els cossos armats»

«Ahora», de Madrid, arribat avui a la nostra ciutat, publica un nou article de l'«Ilustrado» de Hies Angel Ossorio i Gallardo, titulat «Cataluña»:

«...Y ocurrió que una madrugada la guarnición de Barcelona se sublevó, asistida de los grupos fascistas, para derribar, con cañones y fusiles y ametralladoras, la República, su Constitución y la autonomía de Cataluña. Pero ocurrió también que unos ciudadanos, acompañados de pequeños núcleos de fuerzas oficiales gubernativas, se echaron a la calle y teniendo por arsenal sus pechos, por táctica su bravura y por generalísimo a un «paisà» abogado, periodista, agitador y gobernante que se llama Luis Companys, derrocharon la sangre, impusieron el orden (el orden revolucionario) y mantuvieron a Cataluña toda dentro de la órbita democrática en que, por libre voluntad de sus hijos, se hallaba encuadrada.

Sucede también que a las mismas horas el Ejército situado en Madrid y sus cantones se pronunciaba con sentido y propósitos iguales que el de Barcelona; y, llamados a tomar la iniciativa dos regimientos de militares retirados y de fascistas, quedaron deshechos por las Milicias que brotaron en aquel instante, por tres cañones encontrados y emplazados Dios sabe cómo, servidos por tres oficiales cuya lealtad hizo milagros, y secundados por grupos de guardias civiles y de Seguridad.

La Historia — un tanto sorprendida al ver las cosas que España está haciendo de cinco años a esta parte — apuntó en sus notas que los nietos de los chisperos del 2 de mayo y de los «payeses» de El Bruc eran hijos, exactamente iguales a sus abuelos y sabían morir por la libertad antes que rendir vasallaje a la tiranía militarista.

Todavía hubo más. Cataluña, apenas nacida olvidando sus propias necesidades, formaba con sus hijos columnas que sin preocuparse poco ni mucho de su eficacia ni de su conveniencia, marchaban rápidas a defender la libertad de los aragoneses.

Y más aún. Los valencianos, colocados entre barceloneses y madrileños, sintieron al unísono de unos y otros y organizaron fuertes expediciones que volaron para unir su fusión y su sangre con las de sus hermanos de otras regiones.

Pensemos un momento lo que hubiera pasado, de no ser esto como fue. ¿De qué hubiera resultado el esfuerzo madrileño si los catalanes se hubiesen puesto al lado del fascio y a estas horas fuesen fascistas los puertos de Tarragona y Barcelona y las fronteras de Gerona y Lérida con Francia? Viceversa, ¿qué situación sería la de Cataluña si Madrid se hubiese sumado a la sublevación y el Gobierno estuviese atacando a aquella, o, por lo menos, la hubiese

abandonado a su suerte en el territorio nacional y ante los países extranjeros? ¿Y qué sería de Madrid y de Cataluña si no hubiesen hallado en Valencia el nexo de comunicación y la colaboración entusiasta para el empeño colectivo?

La coincidencia brotó sin que fuese ordenada por nadie. Ni hacia falta. El sentimiento común de libertad, el fervor unánime hacia la República encendieron los corazones, movieron las manos, trazaron los planes y pusieron en relación las voluntades.

Ante tan magno ejemplo, ¿no merece la pena de pensar un poco en aquellos mandos conceptos de «la unidad de la patria» y el separatismo de los catalanes» y la «trahición» de los que defendimos el Estatuto?

¿Qué es la patria? ¿Una palabra en la Constitución? ¿Uros textos de la «Gaceta»? ¿Una charanga? ¿Unos victores? No. La patria es algo más complejo. Es una trabazón histórica formada por semejanzas y diferencias, por líneas de coincidencia y por trazos de discordia, por alegrías y por desventuras. Sobre todo, es una orientación de cultura y unos sentimientos ideológicos y sentimentales. De nada serviría gritar «¡Viva España!» si ese grito sirve para que unos españoles cohiban a otros, o para que un grupo abuse del Poder en provecho de contentillos y conmutaciones. Y, al revés, sin necesidad de gritar «¡Viva España!» se puede coincidir en la abnegación para servir y defenderla.

Así sucede ahora. Es «España», a España entera a quien Cataluña sirve y defiende, lo mismo en las calles de Barcelona que en los campos de Aragón. Defiende a su régimen orgánico, a sus autoridades legítimas, a toda la lindeza muchedumbre que quiere vivir en un orden de libertad y democracia. Ante este ejemplo, digásemos: Cataluña autónoma, ¿es España o no? Escribo para los discretos. Los ofuscados no han de darse por vencidos. Hace tres días, es decir cuando llevaban quince las columnas catalanas peleando por el bien de España en Zaragoza y en Huesca, me dijo un derrotista:

«¿Sabe usted la noticia? Que Cataluña se ha declarado independiente».

Ante caso tan ridículo de incompetencia, hay que preguntarse: ¿una vez más en qué lado del Elro están los separatistas?

Vivamos en la realidad. Los madrileños debemos gratitud a Barcelona. Los barceloneses se la deben a Madrid. Patente queda que una ley, un imperio y una espada sumen muchísimo menos que un sentimiento y una necesidad.

Y aprendamos, por consecuencia, estas dos verdades: una, que Cataluña autónoma es mil veces más española que Cataluña dominada, y otra, que España es algo mucho más transcendente, extenso y hondo que una mera estructura política».

BOMBES D'AVIACIO DE FABRICACIO CATALANA

El President Companys està satisfet per la marxa de les coses de la nostra terra

de dotze quilos, d'un treball tècnicament perfecte.

Amb aquest motiu el senyor Terradellas va donar compte al senyor Companys de la rapidesa amb que s'ha pogut bastir la indústria de guerra a Catalunya, imposada per la lluita contra el feixisme, gràcies al Comitè d'Indústries de guerra i a la cooperació decidida i entusiasta de tots els elements tècnics i obrers.

El senyor Companys va afegir que de França havien enviat dos camions d'efectes sanitaris i li han adreçat una carta els elements d'esquerra d'allà, en la qual fan ofrena també dels esmentats vehicles.

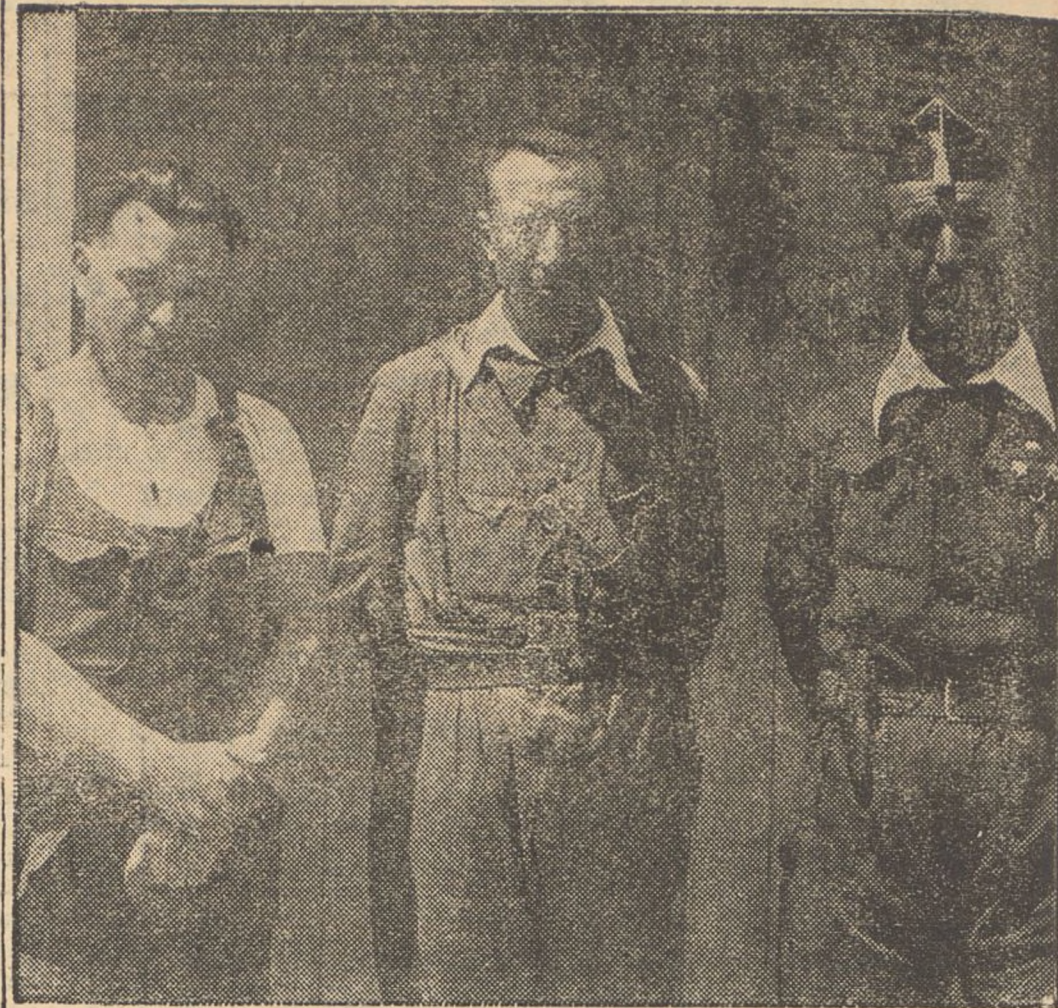
He despatxat avui àmpliament amb el cap del Govern, senyor Casanoves, i he signat una sèrie de decrets. Aquesta tarda, a les set, a la Generalitat, es celebrarà el Consell de Govern, presidit per mi.

El President va expressar als informadors la seva satisfacció per la marxa de les coses a la nostra terra i es va acomiadar dels reporters per tal d'atendre diverses visites, entre elles la de dos periodistes estrangers i la del cònsol de Portugal, que acompanyava el comandant del creuer de l'esmentat país que ha ancorat al nostre port.

El President de la Generalitat va despatxar amb el cap del Govern i va rebre en audiència el nou comissari general d'Ordre Públic i els senyors Morell i Lloret, del Consell del Banc Nova Hispània; Nicolau Maria Rubió, Sbert, Manuél, Busquets, ex-diputat Riera i Punll, i oficials de marina portuguesos acompanyats del cònsol del seu país. També va rebre la visita d'uns periodistes francesos.

El conseller d'Economia i Serveis Públics va visitar el President de la Generalitat i li va fer ofrena de la primera bomba d'aviació fabricada a Catalunya. Es tracta d'un model

AL SECTOR SUDEST DEL FRONT ARAGONES

En les accions que determinaren l'ocupació de Sástago i La Zaida hi prengueren part principalissim les forces de les columnes de Tarragona. A la foto, Hilari Esteve, comissari civil; capità Sebastia Zamora, cap de les forces i tinent Garrido, capí de l'artilleria

Obrers, mariners i soldats

La dotació del «Almirante Miranda» va retre, ahir, un emocionant homenatge als caiguts en defensa de la República

Ahir al matí, els mariners del destructor «Almirante Miranda», van voler, abans de sortir cap a l'assalt de Mallorca, retre un homenatge, en representació de tots els marins lleials, als morts en combat contra la rebel·lió feixista.

A les onze del matí arribaren en diverses gasolineres a la Porta de la Pau. Duien una immensa corona amb una llacada que deia: «Dotació «Almirante Miranda» als seus germans caiguts en la lluita». Els braus marins foren rebuts davant del monument a Colom per una secció de milicians formats i per la banda de música de les Milícies.

La corona va ésser col·locada en un camió tot endomassat de vermell, damunt del qual va pujar un marí que llegí, davant les seccions de marins i milicians formades militarment i de centenars de ciutadans que van presenciar l'emocionant cerimònia, unes breus paraules d'homenatge i de record als obrers que moriren en defensa de la llibertat i va assegurar que igual

que ara, el proletariat tindrà sempre al seu costat, en les lluites futures, els marins.

Tot seguit va pronunciar una breu allocució Julià G. Gorkin, del Comitè Executiu del P. O. U. M., el qual va fer remarcar la significació que tenia el fet que anessin junts obrers, marins i soldats, i que fraternitzessin. Afirma, també, que aquesta unió fa indestructible l'obra revolucionària que s'està realitzant i que ha de continuar per sempre més, perquè els marins i els soldats també són obrers. Acabada aquesta senzilla cerimònia, els milicians i els marins desfilaron per les Rambles i pel Paral·lel, fins al Cementiri, on hi diposaren la corona damunt el foras comú on estan enterrats els lluitadors de la llibertat que moriren el dia 19 de juliol. Pels carrers la multitud els saludà amb entusiasme i guirallà amb ovacions interminables el pas de la comitiva, en la qual, els uns al costat dels altres, formaven fraternament els obrers i els braus marins de la República.

Veu d'alerta

Hom ignora encara, la sort dels nostres amics Josep Sunyol i Pere Ventura

Ara, del 19 del propassat juliol ençà, tot hom és revolucionari, tot hom és enemic de la burgesia, tot hom està al costat del poble.

La cosa resulta bon aic grotesca, la veritat. I faria riure si no ho privés una involuntària i terriblement lògica indignació.

No podia mancar cap gradació, cap matís, cap tonalitat en aquestes hores que vivim: la trágica, la trògica, la còmica. Una comitatat aspra, desllogada, desagradable, de guinfol.

Una comitatat produïda per la por, per una por absurda i pànica. Com que mai no s'havien apropiat al poble, com que mai no hi havien volgut tenir el més lleu contacte amb els senyors, o anaven disfressats de senyors — ara no saben com fer-ho per a semblar poble. I han fet el gran descobriment que el millor per a semblar poble és anar sense corbata, amagar-se els anells, i saludar amb el puny clos enlaire.

I heus ací com aquests pobres senyors, com aquests pobres disfressats, donen un desagradable matís de carnavalesca al moment heroic.

Aquests revolucionaris d'avui, aquests que avui pensen posar-se a tot amb les circumstàncies perquè van pel carrer sense corbata i saluden amb el puny enlaire, són els burgesos d'ahir, són els que ahir es deien amics de l'ordre i, per a fomentar l'ordre, votaven la Lliga o la Ceda.

Ara, en el seu interior, senten una gran enveja dels que han pogut ju-

L'angoixa incògnita que envolta fa dies els noms del diputat Sunyol i Garriga i del nostre company de LA HUMANITAT, Pere Ventura i Virgili, perdura encara com el primer dia. Res ni ningú no és vingut a dissipar-la.

A Madrid i a tot el front de Castellà hom practica activíssimes gestions de tota mena, encaminades a localitzar els expedicionaris.

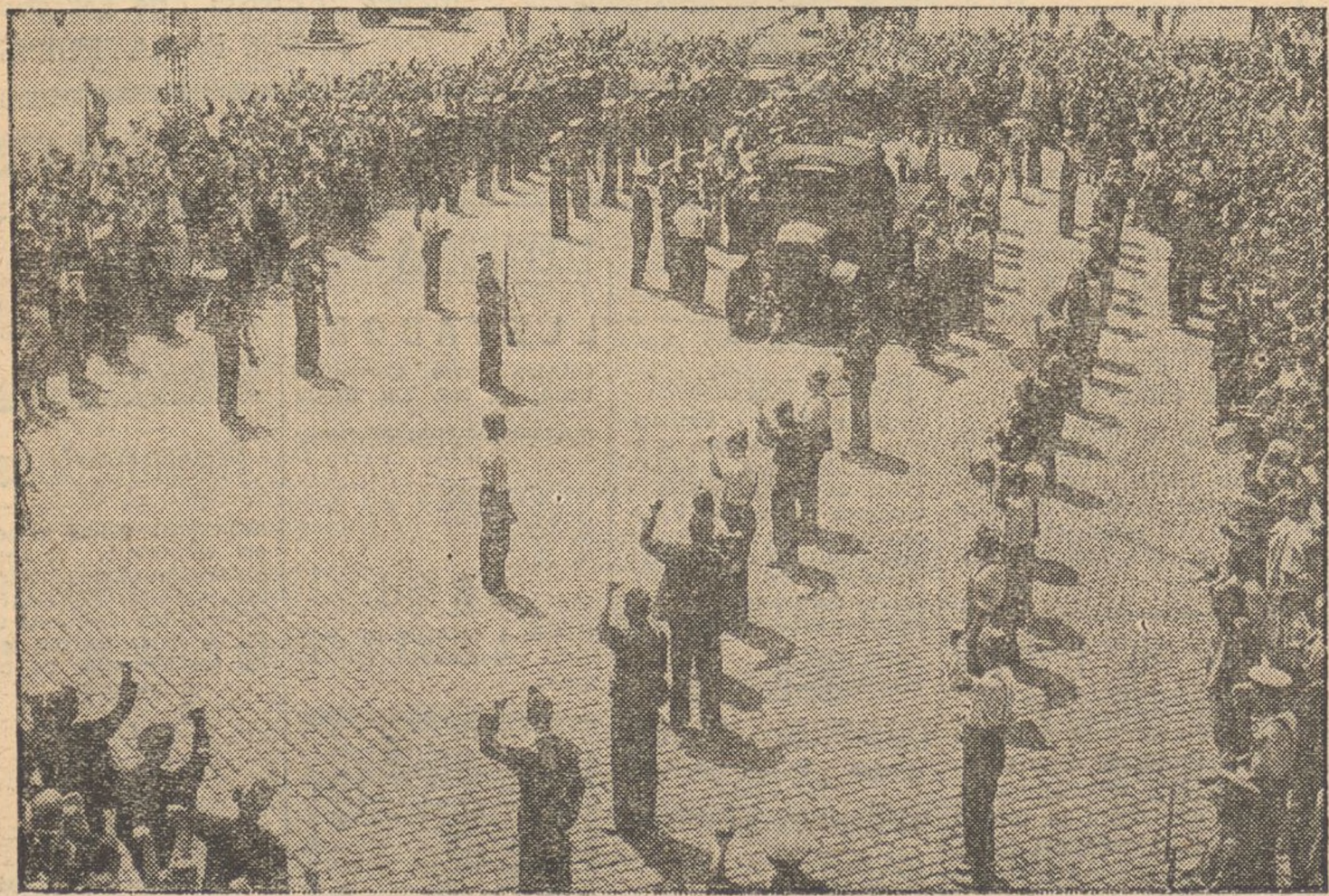
Tenim l'esperança que la solució de l'enigma sorgirà aviat i serà favorable, per tal com d'haver esdevingut als nostres amics quelcom desgraciat a hores d'ara hom estaria assabentat. Tots els que fem LA HUMANITAT, fem vots fervents i sinceríssims per poder abraçar-los com més aviat millor.

gir. I van pel carrer esporuguts, recelosos, esguardant amb desconfiança els que passen pel seu costat, titubeant tímidament el puny quan topen amb un cotxe de les milícies.

En la manera d'aixecar el puny, però, es veu ben bé que, en lloc d'alçar-lo clos, amb més gust l'estendrien en salutació feixista; aquest gest que vanament vol ésser sever i que tant recorda el gest una mica

(Passa a la pàgina 4)

UNA DELICADA OFRENA DELS MARINERS ALS CAIGUTS EN LA LLUITA

Els mariners de l'«Almirante Miranda» arribats el dia anterior a Barcelona, dedicaren una corona de flors als morts en la lluita contra el feixisme. El moment del lliurament, fou d'una pregona emoció

A l'entrada de Casp, s'exerceix un control rigorós. Els qui entren han d'exhibir llur documentació que es es gruposament examinada. Totes les precaucions són necessàries per tal d'evitar la infiltració de traïdors i espies

VISCA LA REPUBLICA!!!